

Jefta

Het is weer eens helemaal mis met de Israëlieten. Zij dienen de afgoden van alle volken om hen heen. Zó erg is het nog niet eerder geweest.

God stuurt dan de Ammonieten op hen af, die zich legeren in Gilead, het gebied waar de vorige richter Jaïr¹ woonde. Maar nu hebben de inwoners van Gilead geen idee wie hen zou kunnen leiden in de strijd².

Terwijl die vraag open blijft staan, begint Richteren 11 met "een dapper man", Jefta (= "God *opent*" of "*hij opent*"). God laat zien dat Hij al een oplossing klaar heeft op het moment dat het volk nog wanhopig is.

Wij kennen ook zo onze problemen, individueel of collectief als gemeente, en al of niet veroorzaakt door eigen schuld. Toen ik met mijn eerste probleem bij God kwam (n.l. mijn zonden en schuld), kwam ik tot de ontdekking dat de oplossing al beschikbaar was: ik maakte kennis met het verlossingswerk van de Heer Jezus. Ik nam Hem aan als mijn Heer en Heiland en vond vrede.

Als kind van God mag ik leren dat in elke situatie de oplossing al voor mij klaar ligt, lang voordat ik er voor ga bidden.

In het verslag over deze richter wordt niet zoveel verteld over de uiteindelijke strijd met de Ammonieten. Het gaat vooral over:

- 1) zijn verwerping en aanneming
- 2) zijn gesprek met de koning van Ammon
- 3) zijn belofte en zijn dochter

1) *Jefta's verwerping*

Er worden een paar opmerkelijke feiten verteld over zijn geboorte en zijn jeugd:

- o geboren uit hoererij
- o verworpen door zijn broers vanwege de erfenis

Van elke richter zijn wel een paar kenmerken te noemen waarin hij op de Heer Jezus lijkt, behalve van Abimelek, maar die lijkt dan ook

¹ Richteren 10 : 3 - 5

² Richteren 10 : 18

heel sterk op het tegenbeeld, de antichrist (zie verslag Richteren 9).

Jefta wordt verstoten uit zijn familie en vlucht naar Tob (= "*nuttig*"). Daar voegen een paar leeghoofden zich bij hem.

Deze gebeurtenissen uit Jefta's jeugd herinneren ons aan de Heer Jezus.

Ook Zijn broeders geloofden niet in Hem³, en ook Hem werd verweten dat Hij uit hoererij geboren zou zijn⁴.

Als de overpriesters en de farizeeën naar Hem kijken, zijn ze bang dat hun 'erfenis' (= hun plaats en hun volk) van hen zal worden afgenomen⁵.

Terwijl zij met elkaar nadenken over een oplossing, spreekt de hogepriester Kajafas een merkwaardige profetie uit: "het is nuttiger (!) dat één mens sterft voor het volk en niet de hele natie verloren gaat"⁶. Uit de mond van één van de grootste vijanden van de Heer Jezus laat God deze woorden komen, maar niemand weet hoe God dit boze plan gaat ombuigen tot een enorme zegen.

Het nut van de verwerping van de Heer Jezus is dat alle gelovigen daarna tot een unieke eenheid worden gevormd.

Dit is ook een belangrijke les voor mijzelf. Het kan gebeuren dat ik op de één of andere manier verworpen wordt door mensen die zich christenen noemen, omdat zij willen waken over "de erfenis", dus over dat wat hen van generatie op generatie is overgeleverd. Als ik niet meer pas binnen de regels van de traditie (omdat ik uit Gods Woord tot ander inzicht ben gekomen), dan lig ik er uit. Dat is buitengewoon pijnlijk, maar ik kom dan terecht in Tob. Dat betekent dat deze ervaring heel nuttig is.

Hoe oneerlijk ik ook behandeld word, ik mag altijd leren dat God er een bedoeling mee heeft. Het is nuttig, ook al begrijp ik het niet direct, en het is goed om daarop te vertrouwen.

³ Johannes 7 : 5

⁴ Johannes 8 : 41

⁵ Johannes 11 : 48

⁶ Johannes 11 : 50

- Jefta's aanneming

Zodra de Ammonieten de oorlog beginnen, gaan de oudsten naar Tob om Jefta op te halen⁷.

Hij herinnert hen er aan dat zij hem eens verstoten hebben, en dat zij hem nu nodig hebben, nu ze in de problemen zitten.

Zij stellen Jefta voor om na de overwinning leider te worden over alle inwoners van Gilead⁸.

Jefta neemt dat voorstel aan en zij sluiten een verbond voor het aangezicht des Heren.

Gideon kon de verleiding nog weerstaan om de officiële leider te worden, maar Jefta neemt dit aanbod met twee handen aan. En dat ondanks het feit dat deze oudsten slechts over hun eigen omgeving Gilead spreken, en niet over het hele volk Israël.

In Gods plan is het *nuttig* dat de Heer Jezus zou sterven voor het volk, om alle kinderen van God tot één te vergaderen⁹. Zo kijkt God nog steeds naar Zijn kinderen, dwars door alle verdeeldheid die wij er van gemaakt hebben.

Als Hij iemand geeft, met welke taak of gave ook, dan is dat bedoeld voor al Zijn kinderen.

Wij hebben nog al eens de neiging om ons gezichtsveld te beperken tot die gelovigen met wie wij gemeente kunnen zijn.

Een ander belangrijk punt is de vraag hoe we reageren op gelovigen, die ons ooit eens onrechtvaardig hebben behandeld. Ook daarin is de Heer Jezus weer een geweldig voorbeeld.

Als Nicodemus alleen maar 's nachts wil komen, omdat hij zich er kennelijk voor schaamt om overdag te komen, wijst de Heer hem niet terug.

Na Zijn uiteindelijke verwerping komen veel priesters tot geloof¹⁰. Ook zij mogen een kind van God worden, hoewel zij vooraan stonden om te roepen "kruisig Hem".

⁷ Richteren 11 : 4

⁸ Richteren 11 : 8

⁹ Johannes 11 : 52

¹⁰ Handelingen 6 : 7

Het kan ons zwaar vallen om met broeders en zusters om te gaan (mogelijk zelfs te helpen), die ons ooit eens vreselijk hebben behandeld.

En toch ... wat zou de Heer doen?¹¹

2) Jefta's gesprek met de koning van Ammon

Ondanks zijn dapperheid grijpt Jefta niet allereerst naar de wapens, maar zoekt het overleg met de vraag waarom de koning van Ammon de strijd eigenlijk begonnen is. De koning wijst op een historische gebeurtenis, waarin Israël destijds een gebied van de Ammonieten zou hebben afgepakt. Dat wil hij terug.

Het antwoord van Jefta is een uitvoerig en gedetailleerd verslag waarin hij stap voor stap beschrijft hoe zorgvuldig Israël te werk is gegaan. De koningen van Edom en Moab kregen het verzoek voor een vrije doortocht door hun land, maar omdat beiden weigerden is Israël om hun landen heengetrokken. Alleen Sihon, de koning van de Amorieten, trok ten strijde, maar God gaf hem en zijn leger in de hand van Israël. Zo kreeg Israël hun land in bezit.

Als God iets geeft, dan is dat toch goed? Zo zou deze koning toch ook blij zijn met alles wat zijn god Kemos zou geven?¹²

Bovendien, in de afgelopen 300 jaar heeft niemand zich druk gemaakt over dat gebied. Maar als de koning, ondanks deze heldere toelichting, tot een rechtvaardig oordeel wil horen, dan wil Jefta samen met hem naar het gerechtshof. En de God van Israël zal daar recht spreken!¹³

Het komt nog al eens voor dat we in gesprek zijn met mensen die een stellige mening hebben over een Bijbels onderwerp.

Het helpt niet zoveel als we alleen maar reageren met "ik vind dit of dat...". Het is veel beter om samen de Bijbel te openen en nauwkeurig te lezen wat er eigenlijk staat. Vaak praat men alleen maar na wat anderen zeggen, zonder zelf Gods Woord te lezen.

¹¹ Jakobus 2 : 13

¹² Richteren 11 : 24

¹³ Richteren 11 : 27

Jefta (= "God open") geeft het goede voorbeeld, zoals de Heer Jezus Zelf ook van alles opende: oren, ogen, mond, verstand en ook de Schriften¹⁴.

Tijdens de verzoeking in de woestijn heeft satan al zijn wapens op Hem uitgeprobeerd, maar alleen de ergste drie worden in de Bijbel vermeld. Op elke aanval antwoordt de Heer Jezus met: "er staat geschreven"¹⁵

Om anderen op die manier verder te kunnen helpen, is het nodig om zelf de Bijbel te lezen en te kennen.

Maar als dat niet helpt, en die ander blijft zijn mening maar halsstarrig vasthouden? Dan ga we samen bidden, en dan weet ik dat er Eén is die laat zien wat waarheid is. Dat is God, die mij niet zomaar heeft laten zien en genieten wat Zijn geweldig Woord wil zeggen.

De koning van Ammon is niet tot rede te brengen en valt aan.

Dankzij het feit dat de Geest van de Heer hem helpt, boekt Jefta de overwinning. God weet dat zijn dapperheid niet genoeg is, en komt hem te hulp.

Zo doet God dat zelfs met ongelovigen als koning Saul¹⁶. Hij geeft door Zijn Geest een extra hoeveelheid kracht voor de taak die wacht.

Dat geldt zeker voor gelovigen zoals wij, die de Geest van God inwonend in ons hebben. We hoeven ons zelfs geen zorgen te maken over wat we moeten zeggen als we ons hebben te verantwoorden over ons christen-zijn¹⁷.

3) Jefta's belofte

Het geloof van Jefta is toch wat beperkt. Jefta belooft God het eerste dat hem uit zijn huis tegemoet komt als brandoffer aan te bieden, als God hem de overwinning geeft.

Op zich is het prachtig dat hij een brandoffer wil brengen. God noemt dit offer als eerste in de rij van vrijwillige offers¹⁸.

Het blijft echter een groot raadsel waarom Jefta niet een voorgeschreven dier noemt (rund, schaap of een paar duiven), maar aan God zo'n vage belofte doet. De kans dat één van deze dieren hem uit zijn huis tegemoet komt is aanzienlijk kleiner dan de kans dat zijn enige dochter naar buiten komt!
Wat bezielt Jefta??

Hij is dan ook ten einde raad als juist zij zingend naar buiten komt. Het lijkt er zelfs op alsof hij haar de schuld geeft van het ongeluk waarin zij hem stort.

Alsof er geen andere optie is, zelfs na zo'n enorme blunder!

Deze Jefta, die de koning van Ammon prima Bijbelles gaf, vergeet dat God voorzieningen had getroffen voor het geval iemand een ongelofelijk domme belofte zou afleggen¹⁹. In zo'n geval mocht hij een zondoffer brengen, en zou God hem die zonde vergeven.

Jefta denkt kennelijk alleen aan een andere wet, waarin God iemand aan zijn belofte houdt²⁰.

Jefta vertelt in zijn Bijbelles dat God elke koning de vrije keus liet. God is een God van genade. Waarom past Jefta dat niet toe op zichzelf en op zijn huis? Waarom offert hij liever zijn dochter als brandoffer op, in plaats van dat hij met een zondoffer naar de priester gaat?

Kennelijk is Jefta te rechtlijnig en zit teveel gevangen in zijn eigen overtuiging, terwijl hij de gigantische gevolgen met eigen ogen ziet.

Toch komt ons dit niet helemaal onbekend voor.

In de opvoeding van onze kinderen hebben we soms uitgesproken ideeën. Op zich is daar niets mis mee, want we willen het liefst onze kinderen voor de Heer opvoeden. Maar we kunnen een onverstandige beslissing nemen, en soms zelfs een totaal onbegrijpelijke keus maken.

¹⁴ Lucas 24 : 31, 32, 45

¹⁵ Lucas 4 : 1 - 14

¹⁶ 1 Samuël 11 : 6

¹⁷ Lucas 21 : 15

¹⁸ Leviticus 1

¹⁹ Leviticus 5 : 4

²⁰ Numeri 30 : 2

En dan? Stug doorgaan? Gewoon vasthouden aan je eigen gelijk als ouder? Dat kan, maar het kan betekenen dat we onze kinderen kwijtraken, en zelfs dat zij zich van het geloof afkeren. Het is vreselijk als kinderen verloren gaan, en dat ouders later tot de ontdekking moeten komen dat dat mede veroorzaakt werd door hun starre en onbuigzame opvoeding.

Het is veel beter om een fout te erkennen, ook tegenover je kind, en het om vergeving te vragen.

Er zijn ouders die zó bang zijn om in de fout van Jefta te vervallen, dat zij dan maar liever helemaal geen regels hanteren. Vrijheid, blijheid.

Dat is weer het andere uiterste en dat is ook niet Gods bedoeling. Elke ouder heeft de wijsheid nodig om een weg te vinden tussen het hele strakke en het hele losse. En dat betekent veel bidden om wijsheid.

Jefta's dochter

Zodra zijn dochter hoort wat Jefta de Heer heeft beloofd, zegt ze dat hij zijn belofte moet nakomen. Zij beseft dat zij moet gaan sterven, maar zij doet niet haar best om aan dit vreselijke lot te ontkomen.

Zij maakt haar leven ondergeschikt aan God. Na een samenzijn van twee maanden met haar vriendinnen voltrekt Jefta aan haar zijn belofte²¹. Naar onze bescheiden mening betekent dat niet dat zij voor de rest van haar leven ongetrouwd moet blijven, maar dat zij daadwerkelijk sterft.

Wat is dit voor een meisje, dat zich zo vrijwillig aan God beschikbaar stelt? Wat is het beeld dat Jefta (= "*hij opent*") haar van God heeft laten zien?

In zijn huis heeft Jefta God op zo'n manier getoond, dat zijn dochter er geen enkele moeite mee heeft om haar leven aan Hem te geven. Ondanks het onbegrijpelijke van Jefta's belofte, heeft zijn opvoeding een prachtige invloed gehad op dit meisje.

Daarmee lijkt Jefta op Kaleb, die zijn dochter zoveel had verteld over het beloofde land dat

²¹ Richteren 11 : 39

zij precies weet wat ze kan verwachten als zij hun erfdeel in bezit gaan nemen²².

Het is niet de bedoeling om de opvoeding van onze kinderen te zien als een loodzware klus met vele en diepe valkuilen.

De Heer vertrouwt ze niet zomaar toe aan onze zorgen. Hij weet dat we geen volmaakte ouders zijn, maar als we geen andere intentie hebben dan onze kinderen op te voeden "in de tucht en vermaning van de Heer"²³, dan mogen we er op rekenen dat Hij ze (het liefst) vroeg of laat tot bekering wil leiden.

Bij een vluchtige lezing van dit hoofdstuk zouden we ons kunnen afvragen waaruit blijkt dat Jefta een gelovige is. Hij wordt immers genoemd in het rijtje van geloofshelden²⁴?

Samengevat hebben we de volgende punten:

- hij kent het Woord van God
- hij kent God als een God van genade, maar ook als een God met een rechtvaardig oordeel
- hij voedt zijn dochter voor God op.

Dit wijst onmiskenbaar op het feit dat we hier met een gelovige te maken hebben, weliswaar met zwakke kanten en een dwaze belofte, maar toch een instrument in Gods hand, zowel thuis als te midden van zijn volk.

²² Richteren 1 : 15

²³ Efeze 6 : 4

²⁴ Hebreeën 11 : 32